

Motion till riksdagen

1985/86:550

Sven Munke m. fl. (m)

Ändring i naturvårdslagen (1964:822) m. m.
(prop. 1985/86:159)

För att stärka skyddet av våra våtmarker föreslås bestämmelser i naturvårdslagen (1964:822) om krav på tillstånd av länsstyrelsen för markavvattningsföretag. Det skall inledningsvis fastslås att propositionens intentioner är vällovliga och länge efterlängtrade av naturvårdsvänner.

Enligt en ny paragraf benämnd 18 c sägs i förslaget följande:

Åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ut en sjö eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål (markavvattning), får inte vidtas utan länsstyrelsens tillstånd. Ett tillstånd till markavvattning skall förenas med de villkor som behövs för att begränsa eller motverka menlig inverkan på naturmiljön av företaget.

För detaljdränering genom täckdikning krävs tillstånd endast om det föreligger sannolika skäl att företaget medför menlig inverkan på naturmiljön. Tillstånd behövs inte för markavvattning som sker i samband med täkt av torv vartill tillstånd har lämnats enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter m. m. Tillstånd behövs inte heller för att utföra rensningar för att bibehålla vattnets djup eller läge.

Om en markavvattning inte skulle medföra någon menlig inverkan på naturmiljön inom ett område, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, länsstyrelsen beträffande detta område föreskriva undantag från skyldigheten att söka tillstånd enligt första stycket.

Eftersom propositionen tillkommit för att stärka skyddet för våra våtmarker infinner sig frågan: Våtmark – vad är det? "Våtmarker" kallas de naturtyper, som ständigt eller för kortare tid är vattendränkta eller står helt under vatten – stillastående eller rinnande vatten, salt eller bräckt vatten. Till våtmarkerna räknas alltså alla vattenrika marker, såsom träsk, kärr, mossar, källor, floder, sjöar och konstgjorda vattensamlingar.

I de fall marina områden inräknas gäller detta områden med mindre än 6 meters vattendjup, fjordar undantagna. Definitionen är upprättad av Internationella naturvårdsunionen (IUCN).

I proposition 159 använder sig regeringen av andra beteckningar för våtmark, vilket framgår av lagförslaget i § 18 c. Här talar man om markavvattning och sänkning eller tappning av sjö. Därmed skulle vissa vattensamlingar i form av dammar, mörkelgravar och liknande falla utanför den tillståndsprövning som åsyftas i § 18 c.

I Skåne, ett relativt sjöfattigt landskap, har s. k. märgelgravar sedan drygt hundra år präglat landskapsbilden. Trots att märgelgravarna är människans verk – här hämtade man före handelsgödselns tid mäger för att höja åkrarnas skördar – så har dessa gravar blivit ett viktigt inslag i kulturlandskapet. Genom den moderna jordbruksdriften, som fordrar jämna obrutna fält, har lantbrukarna efter hand återfyllt märgelgravarna. Detta har fortgått allt snabbare och naturvårdsvänner fruktar nu att de få återstående märgelgravarna mycket snart skall vara ett minne blott. Märgelgravarna har utöver sitt kulturvärde också stor betydelse för såväl fauna som flora. De utgör ofta enda möjligheten för det större fältviltet att släcka sin törst. För fågellivet betyder också de vattenfyllda märgelgravarna mycket. Simfåglar slår ofta i gravarna och när dessa finns inne i brukad åkermark är läget skyddat och utgör omtyckta häckningsplatser för olika arter av änder. Märgelgravarna, ofta betecknade som slättens ögon, är ofta kringgårdade av buskage som ger fältviltet såväl skydd som häckningsplatser.

Under årens lopp har också från naturvårdsfolk framförts önskemål om att märgelgravarna skulle åtnjuta någon form av skydd. Hittills har så inte skett, men genom förslaget om ändring i naturvårdslagen (1964:822) som nu föreslås skulle det vara möjligt att skydda naturliga vattensamlingar och märgelgravar. Detta kan lämpligen ske genom att i § 18 c göra ett smärre tillägg enligt nedanstående:

Åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ut en sjö eller naturliga vattensamlingar och märgelgravar eller för att skydda mot vatten.....

En annan alternativ åtgärd skulle vara att man använde Internationella naturvårdsunionens (IUCN:s) definition för beteckning våtmark och bifogade den till förslaget.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen beslutar att ändringen i naturvårdslagen (1964:822) § 18 c i regeringens förslag bör kompletteras med tillägget: *eller naturliga vattensamlingar och märgelgravar.*

Stockholm den 17 april 1986

Sven Munke (m)

Rune Rydén (m)

Ingvar Eriksson (m)